

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **BRAMBORY**

ZÁŘÍ
2007

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

POUŽITÉ ZKRATKY:

AZS	Aktivní zušlechťovací styk
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EUR	Euro, společná měnová jednotka většiny zemí EU
EU	Evropská unie
NČS	Nové členské státy EU (od 1. 5. 2004)
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
OOO	Obchodní odbytová cena
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu, na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SOT	Společná organizace trhu
SVZ	Situační a výhledová zpráva
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ZMP	Zentrale Markt und Preisberichtsstelle für Erzeugnisse der Land, Forst und Ernährungswirtschaft GmbH (Ústřední obchodní a cenové středisko pro zemědělství, lesnictví a výživu Berlín)

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žižka MZe

Ředitelka odboru rostlinných komodit:

Ing. Eva Divišová MZe

Autor zprávy touto cestou děkuje za spolupráci výše uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Od marketingového roku 2004/05 začíná v ČR marketingový rok jako v EU, tedy od 1. 7. daného roku a končí 30. 6. následujícího roku. Do roku 2003/04 začínal marketingový rok v ČR od 1. 9. a končil 31. 8. následujícího roku.

Údaje o dovozu a vývozu podle ČSÚ nemusí být úplné, protože se v oblasti intrakomunitárního obchodu ČR v rámci EU statisticky evidují zásilky o hmotnosti vyšší než 2 000 kg.

V zahraničním obchodu jsou v této publikaci za dovoz a vývoz považovány i dodávky zboží v rámci intrakomunitárního obchodu ČR se zeměmi EU.

Vydalo Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-608-7, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 273 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

ZÁŘÍ 2007

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu u komodity brambory	4
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor	8
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami	10
Pěstování a trh brambor v Evropě	13
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	15
Brambory rané	19
Brambory konzumní ostatní	22
Brambory sadbové	26
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu	28
Výrobky a polotovary z brambor	35
Přílohy	38

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů

ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobárenský svaz
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
MF	Ministerstvo financí ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství
MP	Ministerstvo pôdohospodárstva SR
SRS	Státní rostlinolékařská správa Praha
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
ÚBS ČR	Ústřední bramborářský svaz ČR Havlíčkův Brod
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY září 2007 navazuje na zprávu vydanou v prosinci roku 2006. Zpráva je zpracována na základě údajů dostupných k 31. červenci roku 2007 a databáze zahraničního obchodu ČSÚ do 30. 6. 2007, pokud není uvedeno jinak. Jedná se o zprávu přechodného typu, která zpracovává pouze část marketingového a kalendářního roku. Konečným cílem je každoroční vydávání situační a výhledové zprávy Brambory vždy v prvním čtvrtletí kalendářního roku. Taková zpráva bude vycházet z definitivních údajů ČSÚ a dalších konkrétních informací o bramborách a její vypovídající hodnota by se tak měla ještě zvýšit. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby škrobu v ČR a společná organizace trhu se škrobem v EU.

SOUHRN

V roce 2006 bylo v ČR podle údajů ČSÚ sklizeno celkem 38 549 ha brambor, z toho v zemědělském sektoru 30 026 ha a v rámci samozásobení domácností 8 523 ha. Celková produkce brambor dosáhla 836,6 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 692,2 tis. t. a v sektoru domácností 144,4 tis. t. Oproti rekordní sklizni v roce 2005 se jednalo o meziroční pokles o 319,4 tis. t. Na celkově nižší sklizni brambor se podílel jednak pokles osázených ploch brambor, proti minulému roku o 2 658 ha, tj. pokles o 6,5 % a jednak snížení hektarového výnosu na 21,70 t/ha, tj. snížení o 22,6 %.

Celkově nižší produkce brambor v ČR i v EU a s ní spojená vyšší poptávka v roce 2006 a také v prvním pololetí roku 2007 oživila pěstitelské ceny konzumních brambor. Pěstitelé, kteří prodávali konzumní brambory na volném trhu, měli velmi dobré podmínky při realizaci. U prodejů realizovaných na základě předem uzavřených smluv (většina případů) došlo k navýšení ceny jen minimálně.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce provedla za období leden až červenec roku 2007 kontrolu 538 šarží brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 110 šarží, tj. 20,4 % kontrolovaných šarží. Nevyhovující šarže konzumních brambor jsou zjišťovány prakticky již jen v maloobchodní síti.

Státní rostlinolékařská správa při průzkumu výskytu původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (CMS) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2006 z celkového počtu 2 703 vzorků sadbových brambor zjistila výskyt CMS ve 4 vzorcích (4 partiích) sadbových brambor (jednalo se o 2 partie stupně množení C1 a 2 partie stupně množení C2). Z 1 261 vzorků odebraných z partií nesadbových brambor byl prokázán výskyt CMS u 3 vzorků (3 partií) nesadbových brambor.

Podle údajů ČSÚ činil v roce 2007 dovoz čerstvých brambor v období od 1. ledna do 30. června 86,2 tis. t a vývoz 71,2 tis. t. V roce 2006 bylo ve stejném období, tzn. za první pololetí roku dovezeno 64,4 tis. t a vyvezeno bylo 47,9 tis. t čerstvých brambor. I když se konkrétní čísla samozřejmě každým rokem mění, celková bilance dovozu a vývozu je letos zatím ještě příznivější než v roce 2006.

Dovoz sadbových brambor činil od 1. ledna do 30. června v letošním roce 6 175,5 t oproti 3 541,1 t ve stejném období roku 2006. Vývoz sadbových brambor byl v letošním roce v uvedeném období 3 731,6 t oproti 7 042,2 t brambor v uvedeném období roku 2006.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2006 zpracováno 110,6 tis. t brambor. Průměrný výnos brambor určených k výrobě bramborového škrobu činil 23,0 t/ha.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. Celní a ochranná opatření
2. Licenční režim
3. Daňová opatření
4. Dotační programy
5. Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013
6. Státní zemědělský intervenční fond – SZIF

1. Celní a ochranná opatření

V rámci Evropské unie, jejímž členem je od 1. 5. 2004 i ČR, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy ES, platí celní předpisy ES. Aktuální Celní sazebník byl v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2658/1987, o sazební statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku vydán Nařízením Komise (ES) č. 1549/2006 ze dne 17. října 2006.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah ke komoditám brambory, bramborovému škrobu a výrobkům ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží

Podle nařízení Rady (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami a nařízení EK č. 1291/2000, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, ve znění nařízení EK č. 1713/2006 podléhá licenčnímu řízení při dovozu i vývozu bramborový škrob. Vydáváním licencí je v ČR pověřen SZIF.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou od 1. 5. 2004 upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 5% sazbou DPH byly zařazeny m.j. následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

- 07 zelenina
- 11 mlýnské výrobky, škroby, inulín
- 1702 ostatní cukry
- 20 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly stanoveny pro rok 2007 následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účel: Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3.c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3.d) podpora šlechtění zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým i abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce,
- 3.e) podpora používání certifikované sadby brambor, které nejsou určeny k výrobě škrobu, na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako prevence proti šíření karanténních bakterií. Z programu musely být vyloučeny odrůdy sadbových brambor určené k výrobě bramborového škrobu na základě připomínek Evropské komise, která jednotlivé národní programy schvaluje.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3.c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3.d) do výše 90 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3.e) do výše 1 500 Kč/t certifikované sadby stupně C 2, do výše 2 500 Kč/t certifikované sadby stupně C 1 a vyšší, použité na vlastní výsadbu produkčních (nikoliv množitelských) ploch v uzavřené pěstitelské oblasti (maximálně 3 tuny/ha osázené plochy).

Poznámka: Minimální množství použité certifikované sadby v uzavřené pěstitelské oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., je 1 tuna.

Pro rok 2007 bylo zatím provedeno rámcové rozdělení finančních prostředků pouze pro dotační titul 3.d a to ve výši 59 % prokázaných nákladů na šlechtění.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel: organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinou výrobu**Předmět dotace:**

9.A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin po jejich registraci, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace: do výše 30 tis. Kč na 1 odrůdu jarních plodin po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

5. Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 vychází z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, a zejména navazuje na Národní strategický plán rozvoje venkova č. 499, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006.

Realizace Programu venkova se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti, tj. Osy I. – IV., jejichž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Čtvrtá průřezová osa LEADER klade důraz na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a tím přispění

k realizaci priorit os I., II. a především osy III.

Tento program bude realizován prostřednictvím následujících os a opatření:

Opatření Osy I. – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Modernizace zemědělských podniků

Investice do lesů

Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Pozemkové úpravy

Seskupení producentů

Další odborné vzdělávání a informační činnost

Zahájení činnosti mladých zemědělců

Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Využívání poradenských služeb

Opatření Osy II. – zlepšování životního prostředí a krajiny

Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech

Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES v Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě

Agroenvironmentální opatření – Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)

Agroenvironmentální opatření – Ošetřování travních porostů

Platby v rámci Natury 2000 v lesích

Lesnicko - environmentální platby

Agroenvironmentální opatření – Péče o krajinu

Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)

Zalesňování zemědělské půdy

Obnova lesnického potenciálu a podpora společenských funkcí lesů

Opatření Osy III. – kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Podpora cestovního ruchu

Základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova

Ochrana a rozvoj dědictví venkova

Vzdělávání a informace

Získávání dovedností, animace a provádění

Opatření Osy IV. – Leader

Místní akční skupina

Realizace místní rozvojové strategie

Realizace projektů spolupráce

Podpory Programu rozvoje venkova z velké části čerpají z předchozího programovacího období – opatření Osy I. a částečně Osy III. navazují na podpory dříve poskytované z Operačního programu Zemědělství, opatření Osy II. vychází z HRDP.

Podmínky k provádění jednotlivých opatření budou stanoveny v závislosti na typu podpory – tzv. „projektová“ opatření (převážná část Osy I., Osa III., a IV.) budou realizována prostřednictvím dokumentu „Pravidla pro žadatele“, podmínky pro provádění většiny opatření Osy II. Budou v souladu s § 2c zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 128/2003 Sb., a zákona č. 85/2004 Sb., stanoveny nařízením vlády. Příspěvek evropské spoluúčasti bude hrazen z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

6. Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Zákonem č. 256/2000 Sb., o SZIF a o změně některých dalších zákonů, v platném znění byl ustanoven Státní zemědělský intervenční fond, který se zabývá možnostmi poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje. Ze zákona o SZIF je pověřen v rámci společné zemědělské politiky ES prováděním a administrací SOT, tzn. také SOT se škrobem.

V rámci SOT se škrobem provádí činnosti související se systémem produkčních kvót bramborového škrobu, poskytuje prémie výrobcům bramborového škrobu, výrobní náhrady při výrobě schválených výrobků ze škrobu a vývozní náhrady při vývozu škrobu a výrobků vyrobených ze škrobu a provádí administraci národní doplňkové platby pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor za I.– 7. měsíc roku 2007

Za období leden až červenec roku 2007 provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontrolu 538 šarží brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 110 šarží, tj. 20,4 % kontrolovaných šarží.

Zjištění za prvních sedm měsíců roku 2007 lze srovnat s léty předešlými. V roce 2001 bylo zjištěno že 35,7 % kontrolovaných šarží nevyhovuje požadavkům právních předpisů, v roce 2002 – 25,7 %, 2003 – 19,6 %, 2004 – 17,8 %, 2005 – 15,7 %, 2006 – 20,8 %.

Hlavní pozornost prováděné kontroly byla opět zaměřena na maloobchodní síť, kde bylo zkontrolováno 463 šarží, z toho právním předpisům nevyhovělo 109, tj. 23,5 %. Tento výsledek je srovnatelný se zjištěními v letech předcházejících. Nevyhovující šarže konzumních brambor jsou zjišťovány prakticky již jen v maloobchodní síti.

Ve velkoobchodech bylo celkem zkontrolováno 42 šarží, a všechny byly hodnoceny jako vyhovující.

U výrobců bylo zkontrolováno 32 šarží, jako nevyhovující byla vyhodnocena 1 šarže, tj. 3,1 %.

Na základě výše uvedených výsledků lze konstatovat, že relativní zastoupení zjištěných nevyhovujících šarží se v posledních letech nijak výrazně nemění. Na velmi vysoké úrovni je kvalita konzumních brambor u výrobců a ve velkoobchodech. Specifickým problémem tak zůstává především dodržování požadavků na jakost konzumních brambor v maloobchodě. Do této oblasti je také směřováno ze strany SZPI při kontrole konzumních brambor největší úsilí.

Počet kontrolovaných vzorků konzumních brambor za I. – 7. měsíc roku 2007

Konzumní brambory	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Celkem	nevyh.	%	Celkem	nevyh.	%	Celkem	nevyh.	%	Celkem	nevyh.	%	Celkem	nevyh.	%
Rané	7	0	0,0	127	31	24,4	12	0	0,0	0	0	0,0	146	31	21,2
Pozdní	25	1	4,0	336	78	23,2	30	0	0,0	1	0	0,0	392	79	20,2
Celkem	32	1	3,1	463	109	23,5	42	0	0,0	1	0	0,0	538	110	20,4
Pouze ČR	28	1	3,6	346	86	24,9	24	0	0,0	0	0	0,0	398	87	21,9
EU mimo ČR	4	0	0,0	77	8	10,4	14	0	0,0	1	0	0,0	96	8	8,3
Třetí země	0	0	0,0	31	6	19,4	4	0	0,0	0	0	0,0	35	6	17,1
Původ neuveden	0	0	0,0	9	9	100,0	0	0	0,0	0	0	0,0	9	9	100,0

Pramen: SZPI

Při sledování obsahu cizorodých látek nebylo zjištěno překročení žádného ze stanovených hygienických limitů a z tohoto hlediska brambory stále zůstávají pro spotřebitele zcela bezpečnou potravinou.

Kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti v roce 2006

Během této kontroly bylo prověřeno celkem 84 šarží konzumních brambor, z toho bylo 19 šarží brambor raných a 65 šarží brambor konzumních ostatních. Původem z jiné země než z České republiky bylo 15 šarží a to z Německa 5, Egypta 4, Francie 3 a ze Španělska, Maroka a Izraele po jedné šarži.

Nejvíce šarží bylo zkontrolováno v maloobchodech, celkem 40. Další 37 šarží bylo zkontrolováno u velkoobchodních firem a 7 šarží u výrobců.

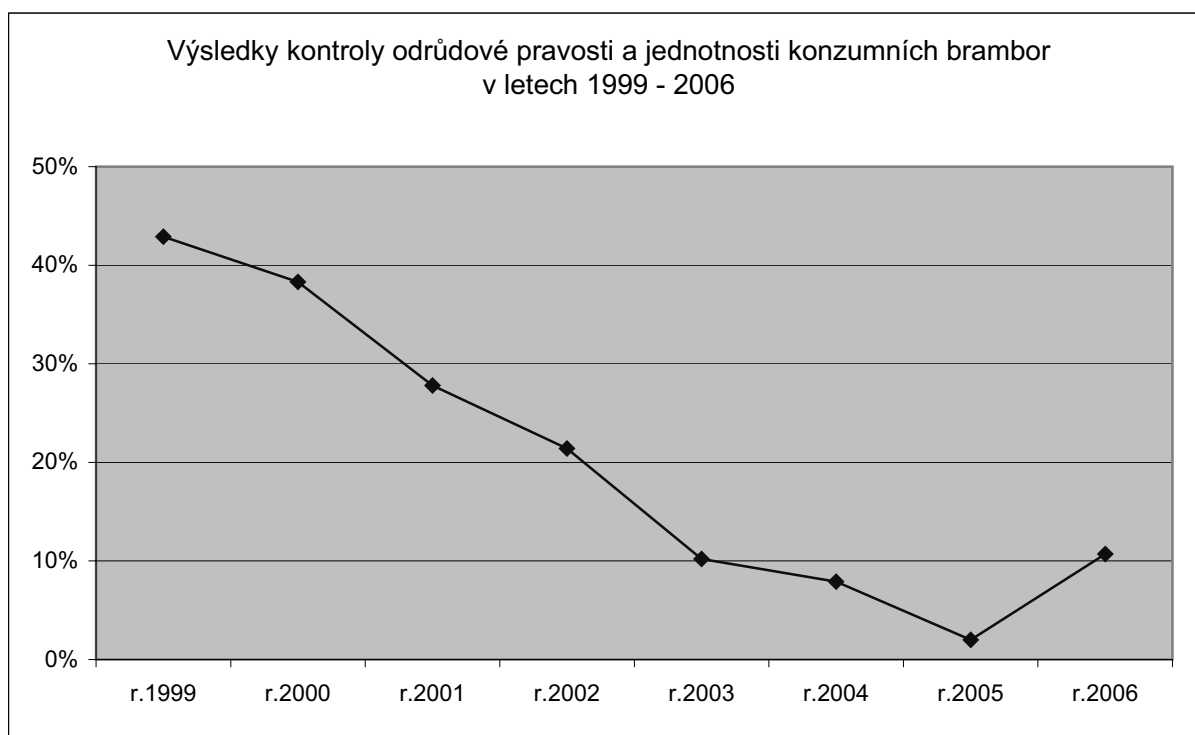
Požadavkům právních předpisů nevyhovělo celkem 9 kontrolovaných šarží, tj. 10,7 %. Tuzemského původu bylo celkem 8 nevyhovujících šarží, z dovozu to byla jedna šarže původem z Francie. Ve všech případech se jednalo o brambory konzumní ostatní.

V roce 2006 byla kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti konzumních brambor koncipována jako kontrola průběžná. Výsledek této kontroly lze porovnat s výsledky již dříve provedených kontrol konzumních brambor.

Výsledky kontroly odrůdové pravosti a jednotnosti konzumních brambor za roky 2000 – 2006

Rok	Počet kontrolovaných šarží	Zjištěné % nevyhovujících
2000	94	38,3
2001	181	27,8
2002	252	21,4
2003	147	10,2
2004	76	7,9
2005	99	2,0
2006	84	10,7

Pramen: SZPI

Tyto údaje ukazují v podstatě setrvalou pozitivní tendenci ve vývoji tohoto jakostního znaku. V roce 2006 sice došlo ke zvýšení relativního zastoupení nevyhovujících šarží, ale zde je nutné si uvědomit, že v roce 2005 bylo kontrolami zjištěno velmi málo nevyhovujících šarží, což zcela neodpovídalo skutečné situaci na trhu.

Na základě těchto výsledků lze i konstatovat, že po zavedení pravidelných kontrol došlo k výraznému jakostnímu posunu na trhu konzumních brambor a to především proto, že sledování tohoto znaku se stalo pravidelným, vešlo v obecnou známost u podnikatelské veřejnosti a patrně i díky relativně citelným sankcím, které byly při zjištění nevyhovujících šarží vůči kontrolovaným osobám uplatněny.

Na základě výše uvedených skutečností není kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti konzumních brambor v roce 2007 zařazena mezi ústředně řízené kontroly. Do konce července 2007 byly odebrány celkem 2 vzorky, které byly vyhodnoceny jako vyhovující.

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se s účinností od 31. května 2004 z rostlinolékařského hlediska řídí zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 131/2006 Sb. (dále jen zákon), prováděcí vyhláškou č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhlášky č. 662/2004 Sb., vyhlášky č. 247/2005 Sb., vyhlášky č. 244/2006 Sb. a vyhlášky č. 493/2006 Sb. (dále jen vyhláška), a dále vyhláškami č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby a č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého.

Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území ES je zakázáno, jsou uvedeny v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky, v částech A u obou příloh jsou tyto škodlivé organismy dále ještě rozděleny na škodlivé organismy, které se nevyskytují v žádné části Společenství a které jsou závažné pro celé Společenství, a na škodlivé organismy, které se vyskytují ve Společenství a jsou závažné pro celé Společenství. V částech B příloh č. 1 a 2 jsou potom uvedeny škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování je zakázáno na území určitých chráněných zón. Původci bakteriálních chorob bramboru, na které je posledních 11 let na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru, bakterie *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru a bakterie *Pseudomonas (Ralstonia) solanacearum*, která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru, jsou v příloze č. 1, části A, oddílu II vyhlášky. V rámci tohoto průzkumu jsou zároveň testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích zpracovávající brambory a z vodních zdrojů určených k zavlažování hostitelských rostlin.

Země, odkud je zakázáno dovážet sadbové brambory, jsou určeny přílohou č. 3 vyhlášky, pro sadbové brambory platí zákaz dovozu ze všech třetích zemí kromě Švýcarska. Pro nesadbové brambory platí, že při splnění zvláštních požadavků uvedených v příloze č. 4 vyhlášky, části A, oddílu I, které se vztahují k hlízám brambor, je povoleno dovážet nesadbové brambory z Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska, Turecka a z evropských třetích zemí, které EU uzná za prosté *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, nebo jejichž opatření jsou shledána ekvivalentními opatřeními EU v boji proti *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*. Dovoz nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do České republiky, byl povolen pro období 2006/2007. Rozhodnutím Státní rostlinolékařské správy č.j.: SRS 001653/2007, ze dne 5. 2. 2007 (podrobnější údaje jsou uvedeny na webových stránkách SRS – www.srs.cz, – Fytosanitární informace – Fytosanitární opatření).

Obecně pro dovoz zásilek brambor ze třetích zemí platí, že musí být prosty škodlivých organismů uvedených v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky, musí splňovat zvláštní fytokaranténní požadavky uvedené v příloze č. 4 vyhlášky části A, oddílu I, musí být vždy opatřeny platným rostlinolékařským osvědčením a podléhají dovozní rostlinolékařské kontrole, případně i laboratornímu testování odebraných vzorků hlíz na závažné škodlivé organismy. Při dovozu brambor z třetích zemí je vstupní rostlinolékařská kontrola prováděna zpravidla mimo území České republiky na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Při splnění určitých podmínek stanovených zákonem může být kontrola totožnosti a zdravotního stavu zásilky provedena i v místě určení příslušné zásilky, kam by odeslána ze vstupního místa hraničního státu EU místní rostlinolékařskou službou do České republiky. Toto místo ale musí být předem k provádění dovozní rostlinolékařské kontroly schváleno Státní rostlinolékařskou správou.

EU umožňuje členským státům formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz ze zemí, odkud brambory do České republiky nebylo povoleno dříve dovážet, například sadbové brambory z Kanady (tato výjimka byla rozhodnutím Komise ES prodloužena do 31. 3. 2008 a platí pouze pro některé členské státy ES) nebo nesadbové brambory z Kuby (výjimka byla rozhodnutím Komise ES prodloužena do 31. 5. 2008 a platí obecně pro všechny členské státy ES).

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že dodávky brambor pocházející ze členských států ES nepodléhají při vstupu na území České republiky rostlinolékařské kontrole a nemusí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Vstupní rostlinolékařská kontrola je při obchodu s bramborami mezi členskými státy ES nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování a fytoosanitární nezávadnost dodávky je potvrzena u sadbových brambor rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států ES. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem osoby, která uvádí nesadbové brambory na trh a která spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (pěstitelé nesadbových brambor, balírny, společné obchodní sklady). Od 1. 1. 2007 jsou tyto podmínky obchodování s bramborami v rámci EU platné i pro nové členské státy ES – Bulharsko a Rumunsko.

Členské státy ES namátkově ověřují fytoosanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů. Pokud se při těchto kontrolách zjistí, že určitá členská země porušila některé ustanovení rostlinolékařských předpisů EU, kontroly dodávek pocházejících z této země jsou potom v ostatních členských zemích prováděny cíleně a případně přísnějším způsobem jako reakce na vznik fytokaranténního rizika.

Podle Opatření Státní rostlinolékařské správy ve věci nařízení mimořádného rostlinolékařského opatření proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* partiemi hlíz bramboru původem z Polské republiky na území ČR, ze dne 22. 11. 2004, č.j. 0829/04/Ř-10, musí být partie brambor původem z Polské republiky opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s negativním výsledkem, vystaveném ne dříve než 14 dní před přemístěním partie z Polské republiky, a přesun této partie musí být písemně ohlášen obvodnímu oddělení Státní rostlinolékařské správy územně příslušnému místu určení minimálně 2 pracovní dny přede dnem jejího zamýšleného přesunu (podrobnější údaje jsou opět uvedeny na webových stránkách SRS – Fytoosanitární informace – Fytoosanitární opatření). V souvislosti s tímto opatřením provádí každoročně pracovníci Státní rostlinolékařské správy kontroly v místech prodeje nebo obchodního skladování s cílem dohledání nesadbových brambor původem z Polska. V roce 2006 bylo provedeno celkem 1 236 kontrol a při těchto kontrolách byly zjištěny 3 dodávky nesadbových brambor původem z Polska, které byly vráceny zpět na území Polské republiky, neboť u nich nebyly splněny požadavky stanovené výše uvedeným opatřením. Ze všech 3 dodávek byly odebrány úřední vzorky a testovány na přítomnost *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* a u jednoho vzorku byl prokázán výskyt původce bakteriální kroužkovitosti bramboru. V roce 2007 bylo k 30. 6. 2007 provedeno 644 kontrol, byla zjištěna 1 dodávka nesadbových brambor, která také nebyla opatřena potvrzením polské rostlinolékařské služby o testování na *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* a byla tedy vrácena zpět. Výsledek testování vzorku odebraného z této dodávky na přítomnost *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* byl negativní.

Dále Státní rostlinolékařská správa vydala dne 8. 6. 2005 „Úřední sdělení Státní rostlinolékařské správy o fytokaranténních podmínkách uvádění brambor a rostlin s kořeny, pěstovaných nebo určených k pěstování, vypěstovaných ve volné půdě (dále jen rostliny s kořeny), na trh na území Polska s ohledem na původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum*“, č.j.: EC 0004538/2005 (podrobnější údaje lze nalézt opět na webových stránkách SRS – Fytoosanitární informace – Fytoosanitární opatření).

Výsledky průzkumu výskytu původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (CMS) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2006: z celkového počtu 2 703 vzorků sadbových brambor byl

prokázán výskyt CMS ve 4 vzorcích (4 partiích) sadbových brambor (jednalo se o 2 partie stupně množení C1 a 2 partie stupně množení C2) a z 1 261 vzorků odebraných z partií nesadbových brambor byl prokázán výskyt CMS u 3 vzorků (3 partií) nesadbových brambor.

Průzkum výskytu bakteriální kroužkovitosti bramboru (CMS) v roce 2006

Ukazatel	Testováno (počet vzorků)	Pozitivní výsledek IF testu, tzn. podezření z výskytu CMS (počet vzorků)	Pozitivní výsledek biologického testu patogenity, tzn. potvrzení výskytu CMS (počet vzorků)
Brambory sadbové	2 703	4	4
Brambory nesadbové	1 261	3	3

Pramen: SRS

Výsledky průzkumu výskytu původce bakteriální hnědé hniloby bramboru (RS) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2006: Celkem bylo odebráno 246 vzorků z partií sadbových brambor a 162 vzorků z partií nesadbových brambor, výsledky všech testů na přítomnost RS byly negativní.

Průzkum výskytu hnědé hniloby bramboru (RS) v roce 2006

Ukazatel	Testováno (počet vzorků)	Pozitivní výsledek IF testu, tzn. podezření z výskytu RS (počet vzorků)	Pozitivní výsledek biologického testu patogenity, tzn. potvrzení výskytu RS (počet vzorků)
Brambory sadbové	246	0	0
Brambory nesadbové	162	0	0

Pramen: SRS

Přehled zemí s výskytem původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*):

Členské státy ES: Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie.

Ostatní země: Bělorusko, Norsko, Rusko a Ukrajina.

Přehled zemí s výskytem původce bakteriální hnědé hniloby bramboru (*Ralstonia solanaceum*):

Členské státy ES: Belgie, Francie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Velká Británie.

Ostatní země: Arménie, Egypt, Gruzie, Libye, Maroko, Moldavsko, Rusko, Srbsko a Černá Hora, Turecko a Ukrajina.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPE

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Informace o osázených plochách a produkci brambor jsou z většiny nových zemí EU (10+2) jen minimální. Přesto se předpokládá v marketingovém roce 2007/08 mírné zvýšení pěstitelských ploch konzumních brambor včetně sadby, a výrazné zvýšení produkce proti roku 2006/07. V EU 15 byly pro marketingový rok 2007/08 osazeny konzumní brambory včetně sadby na 972 tis. ha, což je o 1,1 % více než v roce 2006/07 a o 0,73 % více než v roce 2005/06. Nejvyšší nárůst ploch se předpokládá v Nizozemsku o 2,1 % (2 260 ha), Belgii o 1,8 % (1 200 ha) a Španělsku o 1,6 % (1 400 ha).

V EU 15 se průměrné hektarové výnosy v roce 2007 odhadují ve výši 37,82 t, ale v bramborářsky nejvyspělejších zemích (EU 5) dokonce 44,44 t/ha. Nárůst výnosů brambor se proti roku 2006 očekává ve všech bramborářských zemích, i v těch méně vyspělých.

Celková produkce brambor konzumních ostatních včetně sadby se v roce 2007 v EU 15 předpokládá ve výši 36,8 mil. t, což je ve srovnání s rokem 2006 nárůst o 3,4 mil. t., tj. 10,2 %.

Sklizňové plochy brambor konzumních ostatních včetně sadby v EU 15 (v tis. ha)

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾
Nizozemsko	113,8	115,7	109,7	111,6	104,9	106,2	108,5
Francie	134,8	134,9	130,	131,4	128,8	130,4	130,9
Belgie	62,2	61,7	59,3	66,7	65,0	67,3	68,5
Německo	186,7	189,0	192,3	198,1	186,2	183,5	183,6
Velká Británie	165,3	158,5	145,0	148,4	137,0	140,9	142,5
EU 5	662,8	659,8	636,4	656,3	621,7	628,3	634,0
Ostatní země	379,1	380,1	353,6	357,2	343,2	333,0	338,0
EU 15	1 041,9	1 039,9	990,0	1 013,5	964,9	961,3	972,0

Pramen: Agra Europe – Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ odhad pro rok 2007/08

Hektarové výnosy brambor v EU 15 brambory konzumní ostatní včetně sadby (v t/ha)

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾
Nizozemsko	43,66	45,65	42,35	46,75	43,13	41,17	44,55
Francie	36,98	40,90	38,96	44,21	41,11	39,03	42,99
Belgie	41,26	47,15	42,53	48,40	42,81	36,54	44,00
Německo	43,90	41,16	37,46	48,86	46,52	41,58	46,50
Velká Británie	40,18	43,58	41,63	41,91	43,52	40,33	43,26
EU 5	41,28	43,04	40,03	45,95	43,78	40,38	44,44
Ostatní země	23,94	24,06	22,98	25,15	24,75	24,03	25,41
EU 15	34,97	36,10	33,94	38,61	37,01	34,71	37,82

Pramen: Agra Europe – Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ odhad pro rok 2007/08

Produkce brambor konzumních ostatních včetně sadby v EU 15 (v tis. tun)

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾
Nizozemsko	4 968	5 282	4 647	5 217	4 523	4 374	4 834
Francie	4 986	5 516	5 067	5 811	5 294	5 089	5 628
Belgie	2 564	2 909	2 522	3 230	2 781	2 593	2 014
Německo	8 197	7 781	7 204	9 681	8 660	7 631	8 537
Velká Británie	6 643	6 908	6 037	6 221	5 961	5 683	6 166
EU 5	27 359	28 396	25 476	30 159	27 219	25 369	28 179
Ostatní země	9 076	9 144	8 126	8 963	8 492	8 003	8 586
EU 15	36 435	37 540	33 602	39 142	35 511	33 372	36 765

Pramen: Agra Europe – Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ odhad pro rok 2007/08

Produkce by měla proti marketingovému roku 2006/07 vzrůst především v Belgii o 15,2 %, Německu o 11,9 % a Francii o 10,6 %. Růst o 7,3 % se očekává i v ostatních zemích EU 15.

Nizozemsko a Francie

Množitelské plochy vybraných odrůd brambor v Nizozemsku a Francii v ha

Nizozemsko			Francie		
Odrůda	2007	2006	Odrůda	2007	2006
Spunta	4 029	4 565	Bintje	1 261	1 398
Bintje	2 298	2 656	Spunta	1 013	1 079
Agria	2 057	2 030	Charlotte	776	825
Désirée	1 882	1 884	Kaptah Vandel	662	710
Agata	969	972	Monalisa	569	535
Innovator	963	700	Agata	492	458
Kondor	872	981	Amyla	459	437
Fontane	834	600	Amadine	399	404
Celkem	35 882	36 220	Celkem	14 842	14 592

Pramen: ZMP

Slovensko

Slovenští pěstitelé snížili v roce 2006 osázené plochy na úroveň 18 000 hektarů, když v roce 2005 to bylo ještě téměř 20 000 hektarů. Zároveň dosáhli ve srovnání s rokem 2005 o 10% vyšší sklizně. Hektarové výnosy se pohybují nad hranicí 20 t/ha, podniky na jihu Slovenska, které využívají závlah, dosahují až 40 t/ha.

V letošním roce se předpokládá nárůst ploch na celkových 20 300 ha. Množitelská plocha sadby brambor na Slovensku činí v letošním roce 1001 ha.

Maďarsko

V roce 2006 byly brambory pěstovány na ploše 25 400 ha a tržní produkce dosáhla přibližně 470 000 tun, přičemž v roce 2005 činila 590 000 tun. V letošním roce došlo k dalšímu poklesu a osázená plocha činí přibližně 20 000 ha. To znamená zvýšenou potřebu dovozu konzumních brambor. Silný pokles je u množitelských ploch sadby brambor. V letošním roce se jedná pouze o 406 ha.

Polsko

Celková osázená plocha brambor v Polsku je v letošním roce odhadována na úrovni 600 tis. ha a je prakticky stejná jako v roce minulém. Ve střednědobém výhledu se však počítá s jejím dalším poklesem. Množitelská plocha sadby brambor je však pouze 5 300 ha. Předpokládaná sklizeň dosáhne v letošním roce 11,1 mil. t, když ještě v roce 2002 činila 15,5 mil. t. Průměrné hektarové výnosy se pohybují na úrovni do 20 t/ha. I v Polsku klesá význam brambor jako krmiva pro hospodářská zvířata. Podle statistik byla jako krmivo využita ještě v roce 2002 celá třetina produkce 5,4 mil. t, v letošním roce to bude již pouze čtvrtina, tj. 2,6 mil. t. Brambory jako krmivo jsou postupně nahrazovány obilninami a olejninami. Zároveň roste celkový podíl brambor určených pro zpracování. Předpokládá se, že v roce 2007 dosáhne zpracování na bramborové výrobky a polotovary přibližně 2 mil. t.

Belgie

Přes vytrvalé deště v závěru vegetace a možnost problémů s celkovou kvalitou produkce jsou v Belgii v letošním roce předpokládány vysoké výnosy. U nejrozšířenější odrůdy Bintje byly na počátku srpna odhadovány na úrovni 38 t/ha. To je výrazně více než v minulém roce, ale pod úrovní roku 2004, kdy bylo dosaženo průměrného výnosu všech odrůd 48,4 t/ha.

Ukrajina

Rekordní sklizeň brambor by mohla být docílena na Ukrajině. Podle předpokladů domácího statistického úřadu i odborníků z praxe má být vyšší, než loňský výsledek (19,5 mil. t).

Německo

V Německu jsou osázené plochy brambor prakticky na stejné úrovni jako v minulém roce. Celková osázená plocha dosáhla 272,6 tis. ha, což je jen o 0,6 % méně než v roce 2006. Největší procentický nárůst ploch hlásí Porýní – Falcko (15%), naopak největší pokles Meklenbursko – Předpomořansko. Zvyšuje se podíl raných odrůd určených pro zpracování na výrobky.

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Pěstování brambor v roce 2007

Průběh vegetace

Příznivý průběh počasí umožnil časnou výsadbu. Většina ploch byla letos ve srovnání s rokem 2006 vysázena o 3 – 4 týdny dříve, převážně v měsíci dubnu, který byl mimořádně suchý. Podmínky pro vzházení porostů byly rovněž velmi příznivé a většinou dobře vzešla i méně kvalitní sadba postižená šednutím dužniny nebo bakteriálními a houbovými chorobami. Neobvyklé vysoké teploty v červnu a v červenci růst brambor výrazně neomezily. V druhé polovině července se však projevil ve většině pěstitelských oblastí nedostatek srážek a mnoho porostů trpělo suchem. Jejich deficit u velmi raných, raných a na některých lokalitách i poloraných odrůd způsobil žloutnutí a zasychání natě a vedl k postupnému ukončení vegetace. To bylo ovlivněno nejen uvedeným průběhem počasí ale i úrovní výživy. Obecně jsou výnosy velmi raných, raných a z části i poloraných odrůd velmi dobré. U ostatních odrůd budou ovlivněny dalším průběhem počasí, především dešťovými srážkami. I v bramborářských oblastech se velmi osvědčují závlahy, které jsou však v těchto oblastech vybudovány a užívány jen na minimálním množství ploch. Na zavlažovaných plochách je možno očekávat rekordní výnosy.

Lokálně však mohou být ve výnosech brambor, kvalitě a ve výskytu chorob a škůdců velmi výrazné rozdíly odpovídající rozdílům ve srážkách, které byly většinou bouřkového charakteru. To velmi ztěžuje odhad a zobecnění některých poznatků.

Výskyt škůdců a chorob

Během zimních měsíců marketingového roku 2006/07 nepoklesla měsíční průměrná teplota v hlavních pěstitelských oblastech pod bod mrazu. To bylo příznivé pro přezimování škůdců. První výskyty zimních brouků mandelinky bramborové byly pozorovány již koncem dubna a začátkem května. Od konce července bylo v ranobramborářských oblastech zaznamenáno kladení vajíček a výskyt larev druhé generace. V bramborářských oblastech byly v této době zjišťovány vysoké výskyty tzv. letních brouků. Některé porosty musely být znovu ošetřeny účinnými přípravky. Aplikace insekticidů za vysokých teplot se projevila jejich sníženou účinností.

Mšice velmi dobře přezimovaly ve formě vajíček na zimních hostitelích a zároveň i jako partenogenetické samičky na některých polních plodinách (řepce) ale i ve sklenicích, fóliovnících a ve skladech. Jejich nálet do porostů brambor byl neobvykle časný a silný. Vysoký nálet mšice broskvoňové, nejvýznamnějšího vektora virových chorob brambor, byl zjištěn již v květnu, to je při vzházení porostů. Silný a pro brambory druhově nepříznivý nálet mšic pokračoval i v měsíci červnu až do konce druhé dekády července. V závěru července a počátkem srpna se nálet mšic výrazně snížil. Tato skutečnost, společně s vyšším výskytem infekčních zdrojů, bude mít nepříznivý dopad na výsledky posklizňových zkoušek

Letošní rok se vyznačuje vyšší infekcí hlíz aktinomycetovou obecnou strupovitostí. Silně napadené partie bude nutné využít pro zpracování a je třeba počítat s jejich horší skladovatelností.

Vločkovitost a černání stonku se ve větší míře vyskytovaly pouze lokálně v závislosti na kontaminaci sadby patogenem, náchylnosti odrůdy a půdních podmínkách. O výskytu měkké hniloby ve skládce rozhodnou závěr vegetace a podmínky při sklizni. Vločkovitost na hlízách bude vyšší u porostů sklizených dlouho po ukončení vegetace.

Plíseň bramboru se v porostech neošetřených nebo pozdě ošetřených objevila v bramborářské oblasti převážně v první červencové dekádě, ojedinělé výskyty v lokalitách s vyššími srážkami byly zjišťovány již od poloviny června. Další podmínky však pro rozvoj choroby nebyly příznivé a k plošné epidemii nedošlo. Sadbové porosty vzhledem k časně desikaci unikly možné infekci hlíz. O dalším případném ohrožení porostů konzumních poloraných a polopozdních odrůd a o napadení hlíz rozhodne průběh počasí v závěru vegetace.

Ochranu proti plísni může negativně ovlivnit nedostatek nejúčinnějších fungicidů na trhu, který se začal projevovat již v poslední dekádě července. Rovněž částečně chyběly některé přípravky proti mšicím a mandelince.

Průměrná teplota a úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov

Měsíc	Průměrná teplota °C				Srážky v mm			
	Normál	2006	2007	Odchylna roku 2007 od normálu	Normál	2006	2007	Odchylna roku 2007 od normálu
I.	- 3,4	- 5,8	3,7	+ 7,1	33,7	25,6	66,1	+32,4
II	- 2,1	- 3,0	2,9	+ 5,0	31,7	46,9	65,2	+ 33,5
III	1,3	0,0	4,9	+ 3,6	39,0	84,6	57,3	+ 18,3
IV.	7,3	8,3	10,0	+ 2,7	42,5	77,7	0,7	- 41,8
V.	11,6	13,0	14,7	+ 3,1	76,3	104,6	59,5	- 16,8
VI.	15,2	16,3	18,3	+ 3,1	91,4	99,4	64,4	- 27,0
VII.	16,5	20,6	17,8	+ 1,3	80,9	44,7	70,0	- 10,9

Pramen: VÚB Havlíčkův Brod

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor

V roce 2007 dosáhly osázené plochy brambor celkem podle údajů ČSÚ v zemědělském sektoru 31 912 ha a od roku 2005 se tato plocha výrazně nemění. Pro definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin provádí ČSÚ podle metodiky EUROSTAT dopočet ploch a produkce z oblasti samozásobení za domácnosti. Dupočet je prováděn na základě kvalifikovaného odhadu a z výsledků zjištěných za hospodářství v domácnostech zpravodajského souboru statistiky rodinných účtů.

Porovnání osázených ploch brambor celkem podle krajů v ha (bez zápočtu domácností)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007
Česká republika	35 984	35 973	36 072	30 024	31 912
Hl. m. Praha	21	17	25	6	19
Středočeský	7 458	7 538	7 907	6 845	7 048
Jihočeský	4 754	5 219	5 032	4 099	4 015
Plzeňský	1 778	1 635	1 621	1 145	1 208
Karlovarský	231	263	325	223	206
Ústecký	1 021	948	1 011	729	812
Liberecký	500	441	461	310	381
Královéhradecký	1 399	1 318	1 397	1 309	1 535
Pardubický	1 756	1 826	1 691	1 439	1 456
Vysočina	12 572	11 890	11 309	10 189	10 811
Jihomoravský	2 022	2 610	2 664	1 821	2 114
Olomoucký	860	781	787	631	807
Zlínský	581	526	711	391	442
Moravskoslezský	1 031	961	1 131	887	1 058

Pramen: ČSÚ – Výkaz o plochách osevních zemědělských plodin k 31. květnu podle krajů

Na základě dostupných údajů a kvalifikovaného odhadu byl proveden dopočet předpokládaných ploch brambor celkem pěstovaných v roce 2007 v České republice, jejich předpokládaný průměrný hektarový výnos a celková produkce.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Marketingový rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2000/01	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	20,88	1 130 477
2002/03	46 917	23,57	1 105 967
2003/04	43 489	19,35	841 465
2004/05	42 141	23,57	993 203
2005/06	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	38 549	21,70	836 614
2007/08 ¹⁾	39 372	25,69	1 011 286

Pramen: ČSÚ, VÚZE

Poznámka: ¹⁾ Kvalifikovaný odhad se zápočtem ploch a produkce domácností MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, VÚZE

Průměrná spotřeba brambor v ČR na obyvatele a rok v kg¹⁾

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾
Brambory rané	15,00	15,00	15,00	13,60	13,00	14,00	5,70
Brambory ostatní	62,00	60,30	61,00	60,00	59,00	59,00	55,80
Brambory celkem	77,00	75,00	76,00	73,60	72,00	73,00	61,50

Pramen: ČSÚ, VÚZE

Poznámka: ¹⁾ Spotřeba se zápočtem brambor obsažených ve výrobcích a polotovarech

²⁾ Kvalifikovaný odhad MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, VÚZE – spotřeba do 30. 6.

Bilance brambor celkem v České republice (marketingový rok 2007/08 – predikce)

Položka bilance	Jednot.	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Brambory rané (konzum a sadba)								
Sklizňová plocha	tis.ha	11,37	11,60	8,55	7,59	3,27	3,31	3,40
Průměrný hektarový výnos	t/ha	16,46	18,65	16,57	19,86	18,80	17,68	20,50
Brambory konzumní ostatní (konzum a sadba)								
Sklizňová plocha	tis.ha	37,54	28,39	28,29	27,52	32,68	29,18	30,57
Průměrný hektarový výnos	t/ha	21,64	24,68	20,43	24,00	28,39	21,72	25,50
Brambory pro výrobu škrobu (škrob a sadba)								
Sklizňová plocha	tis.ha	5,22	6,93	6,65	7,03	5,26	6,06	5,40
Průměrný hektarový výnos	t/ha	25,05	27,29	18,31	25,88	31,70	23,80	30,00
Sklizňová plocha celkem	tis. ha	54,13	46,92	43,49	42,14	41,21	38,55	39,37
Produkce brambor								
Brambory rané	tis.t	187,24	216,37	141,60	150,71	61,53	58,54	69,70
Brambory konzumní ostatní	tis.t	812,44	700,60	578,10	660,54	927,82	633,92	779,59
Brambory pro výrobu škrobu	tis.t	130,80	188,99	121,77	181,96	166,65	144,16	162,00
Produkce brambor celkem	tis.t	130,48	1 105,96	841,47	993,21	1 156,00	836,62	1 011,29
Průměrný hektarový výnos	t/ha	20,88	23,57	19,35	23,57	28,05	21,70	25,69
Dovoz brambor ve výrobcích	tis.t	107,19	119,62	130,68	129,18	142,06	157,32	145,00
Dovoz brambor čerstvých	tis.t	53,41	36,66	107,96	88,09	69,11	121,97	65,00
Nabídka brambor celkem	tis.t	1 291,08	1 262,24	1 080,11	1 210,48	1 367,17	1 115,91	1 221,29
Užití brambor								
Lidská výživa	tis.t	778,00	778,00	760,00	750,00	745,00	635,00	700,00
Výroba škrobu	tis.t	130,80	175,24	99,20	144,38	166,44	115,00	145,50
Sadba brambor	tis.t	170,00	145,00	135,00	135,00	134,00	130,00	130,00
Krmné užití a ztráty	tis.t	188,75	140,59	55,63	119,34	149,66	72,60	102,79
Vývoz brambor ve výrobcích	tis.t	19,87	19,03	25,03	32,26	47,30	62,69	63,00
Vývoz brambor čerstvých	tis.t	3,66	4,38	5,25	29,50	124,77	100,62	80,00
Užití brambor celkem	tis.t	1 291,08	1 262,24	1 080,11	1 210,48	1 367,17	1 115,91	1 221,29

Pramen: ČSÚ, MZe ČR, ÚBS ČR, VÚB, VÚZE

Poznámka: ¹⁾ Predikce MZe ČR, ÚBS ČR, VÚB, VÚZE

BRAMBORY RANÉ

Od marketingového roku 2005/06 jsou v ČR, v souladu s metodikou užívanou v EU, vykazovány jako brambory rané pouze ty, které jsou sklizeny do 30. června roku sklizně. Z tohoto důvodu klesly statisticky vykazované plochy brambor raných v roce 2005 na 3 273 ha a v roce 2006 pouze na 3 311 ha. Pro rok 2007 je předpoklad sklizňových ploch raných brambor v zemědělském sektoru 2 146 ha a po dopočtu ploch za domácnosti se předpokládá sklizeň z 3 400 ha s hektarovým výnosem 20,50 t.

Vývoj ploch, výnosů a produkce raných brambor včetně domácností

Ukazatel	Sklizňové plochy v ha	Průměrný výnos v t/ha	Produkce celkem v t
2000 ¹⁾	15 662	14,46	226 433
2001 ¹⁾	11 373	16,46	187 244
2002 ¹⁾	8 599	18,27	157 128
2003 ¹⁾	7 076	16,08	113 790
2004 ¹⁾	7 588	19,86	150 710
2005 ²⁾	3 273	18,80	61 534
2006 ²⁾	3 311	17,68	58 540
2007 ³⁾	3 400	20,50	69 700

Pramen: ČSÚ, kvalifikovaný odhad MZe ČR, ÚBS ČR, VÚB, VÚZE

Poznámka: ¹⁾ statisticky hodnocené rané brambory sklizené v období červen až srpen kalendářního roku včetně sadby

²⁾ rané brambory, sklizeň do 30. 6. roku sklizně

³⁾ kvalifikovaný odhad MZe ČR, ÚBS ČR, VÚB, VÚZE

Cenový vývoj produkce raných brambor

Do roku 2004 v České republice přetrvávalo názvosloví stanovené ČSN 462211 z roku 1987, kde jsou rané brambory popsány jako hlízy brambor určené k lidské výživě, dodávané spotřebitelům do 31. srpna roku sklizně. Od roku 2005 jsou podle metodiky EUROSTAT brambory rané sklizeny od 16. května do 30. června roku sklizně a bylo upraveno i statistické sledování cen.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v Kč/t v roce 2005, 2006, 2007

Ukazatel	červen
2005 ¹⁾	6 450
2006	10 667
2007	9 500

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Cena převzata od TIS SZIF

V roce 2005 byla v ČR zahájena sklizeň již v prvních červnových dnech. Přesto ČSÚ CZV raných brambor za tento měsíc nevedl. Z technických důvodů proto musela být CZV 6 450 Kč/t raných brambor v červnu převzata od TIS SZIF. V roce 2006 byla zahájena sklizeň raných brambor v měsíci červnu. Nízká nabídka a vysoká dovozní hodnota raných brambor z Řecka a Itálie překročila v květnu i v červnu 10 Kč/kg. Nepříznivý vývoj počasí měl vliv na sníženou nabídku raných brambor v ČR a CZV dosáhla v průměru června 10 667 Kč/t. Přesto, že sklizeň raných brambor byla v roce 2007 zahájena v České republice již koncem května, ČSÚ uvádí průměrnou CZV z důvodu malého statistického počtu respondentů až za červen ve výši 9 500 Kč/t.

Průměrné měsíční SC raných brambor v Kč/kg v roce 2005 a 2006

Ukazatel	červen	červenec
2005	12,52	7,84
2006	18,35	12,75
2007	18,45	14,56

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Ve většině zemí EU je umožněn obchod s ranými bramborami do konce července

Vývoj průměrných SC raných brambor byl v roce 2005 ovlivněn vývojem CZV a nízkých dovozních hodnot brambor. Průměrná SC cena raných brambor dosáhla v červnu 12,52 Kč/kg a v červenci již klesla na 7,84 Kč/kg. V roce 2006 dosáhla červnová SC vzhledem k nízké nabídce a vysokým cenám na zahraničních trzích v průměru 18,35 Kč/kg a v červenci klesla na 12,75 Kč/kg. V roce 2007 dosáhla SC raných brambor vzhledem k vysoké poptávce v červnu 18,45 Kč/kg a v červenci klesla na 14,56 Kč/kg.

Zahraniční obchod raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc. Ve skupině brambor raných jsou zvláště evidovány brambory nové a brambory rané.

Dovoz nových brambor do ČR od 1. 1. do 15. 5. a deklarovaná dovozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brambory nové ¹⁾	t	1 949	4 991	3 681	2 021	3 821	4 609	8 226
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	25 153	52 712	39 464	27 534	24 144	43 280	94 336
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/kg	12,90	10,56	10,72	13,62	6,32	9,37	11,47

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 1. do 30. 4.

Brambory nové mají vyzrálou pevnou neloupající se slupku. Jsou obchodovány od 1. 1. do 15. 5. roku sklizně. V pěstitelských zemích (severní Afrika, středomořské ostrovy) se jedná o brambory z druhé či další sklizně, nebo brambory sázené vzhledem k vláhovým podmínkám v podzimních měsících a sklizené do dubna následujícího roku. V ČR se nepěstují. Nejedná se o typické rané brambory. Tyto brambory se do ČR dovážejí pro zpestření nabídky trhu.

Dovoz nových brambor se uskutečňuje převážně z Egypta, Izraele, Maroka, v rámci EU z Německa jako první země proclení při dovozu do EU, později z jižní Itálie a Španělska.

Vývoz nových brambor je z ČR jen sporadický a jedná se reexport.

Brambory rané – jedná se o brambory, které jsou sklizeny před ukončením vegetačního cyklu a mají nedozrálou loupající se slupku. Tyto brambory jsou sklizeny od 16. 5. do 30. 6.

V ČR jsou tyto brambory sklizeny dle vývoje počasí od konce měsíce května a v červnu. Před vstupem ČR do EU byly statisticky vykazovány jako rané brambory všechny plochy brambor, které byly sklizeny v období červen až srpen daného roku.

Dovoz raných brambor do ČR od 16. 5. do 30. 6. a deklarovaná dovozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brambory rané celkem	t	6 897	13 868	4 896	12 173	15 061	15 008	17 041
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	83 254	80 709	45 728	103 205	89 869	150 911	183 139
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/kg	12,07	5,82	9,34	8,48	5,97	10,06	10,75

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 5. do 30. 6.

V roce 2007 bylo od 1. 5. do 30. 6. do ČR dovezeno celkem 17 041 t raných brambor (v roce 2006 – 15 008 t) v celkové deklarované dovozní hodnotě 183,1 mil. Kč. Nejvýznamnější dovozní země byly v roce 2007 Itálie, Egypt a Španělsko.

Vývoz raných brambor z ČR se zvyšuje což potvrzuje zřetelný trend vývozu. V roce 2007 bylo od 1. 5. do 30. 6. z ČR vyvezeno celkem 5 046 t a celková deklarovaná vývozní hodnota činila 59,1 mil. Kč. Nejvýznamnější země českého vývozu byly v roce 2007 Slovensko a Polsko.

Vývoz raných brambor z ČR od 16. 5. do 30. 6. a deklarovaná vývozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brambory rané celkem	t	70	0	0	940	2 887	2 095	5 046
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	450	0	0	7 592	18 304	24 521	59 184
Deklarovaná vývozní hodnota	Kč/kg	6,47	0,00	0,00	8,08	6,34	11,71	11,73

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 5. do 30. 6.

Celkové dovozy nových a raných brambor ovlivňují domácí spotřebu brambor konzumních ostatních a jsou součástí bilance nabídky a poptávky pro následující marketingový rok. Od 1. 1. do 30. 6. 2007 bylo do ČR dovezeno 25 267 t brambor raných (včetně nových) v celkové deklarované dovozní hodnotě 277,5 mil. Kč. Proti roku 2006 se jedná o významné meziroční navýšení vyvolané nízkou domácí produkcí v roce 2006.

Dovoz raných a nových brambor (CN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brambory nové a rané celkem	t	8 846	19 177	8 830	14 194	18 882	19 618	25 267
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	108 407	135 570	87 669	130 739	114 013	194 190	277 475

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (CN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brambory nové a rané celkem	t	136	0	87	940	2 997	4 367	6 791
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	1 002	0	1 442	7 592	19 690	42 420	81 816

Pramen: ČSÚ

Celkový vývoz raných brambor (nové a rané) v roce 2007 činil 6 791 t při celkové deklarované hodnotě 81,8 mil. Kč. Největší množství bylo vyvezeno na Slovensko a do Polska

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	Země	Množství t	Země	Množství t
	DOVOZ		VÝVOZ	
2004	Řecko	6 107	Slovensko	765
	Itálie	4 712	Polsko	105
	Německo	860	Rakousko	46
	Nizozemsko	472	Německo	22
2005	Itálie	6 431	Slovensko	1 512
	Španělsko	4 919	Polsko	985
	Německo	3 073	Maďarsko	368
	Egypt	2 041	Německo	133
2006	Řecko	6 710	Slovensko	2 177
	Itálie	5 435	Polsko	1 288
	Egypt	2 767	Rumunsko	385
	Německo	1 119	Německo	317
2007	Egypt	7 256	Slovensko	3 422
	Itálie	6 268	Polsko	3 211
	Řecko	4 751	Maďarsko	75
	Španělsko	2 795	Německo	41

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY KONZUMNÍ OSTATNÍ

Po změně metodiky statistického sledování ploch a produkce brambor, kdy do kategorie raných brambor jsou řazeny pouze brambory s předpokladem sklizně do 30. 6. daného roku a ostatní produkční plochy jsou řazeny do kategorie brambor konzumních ostatních, vhodných pro letní, podzimní a zimní konzum i pro výrobu bramborových výrobků a polotovarů. Proto v marketingovém roce 2005/06 vzrostly plochy brambor konzumních ostatních, které po zápočtu ploch statisticky sledovaných včetně sadby a dopočtených za domácnosti dosáhly celkem 32 677 ha.

Podle kvalifikovaného odhadu (MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR a VÚZE) z důvodu změny metodiky statistického sledování, bylo v marketingovém roce 2006/07 sklizeno se zápočtem ploch domácností, 29 181 ha brambor konzumních ostatních. Při průměrném hektarovém výnosu 21,72 t bylo sklizeno celkem 633,9 tis. t brambor konzumních ostatních. Tato produkce byla o 293,9 tis. t nižší než byla dosažena v roce 2005/06.

Produkční plochy, výnosy a produkce brambor konzumních ostatních včetně sadby

Marketingový rok	Produkční plochy v ha	Výnos v t/ha	Produkce v t
2000/01	49 495	22,96	1 136 375
2001/02	37 543	21,64	812 443
2002/03	22 782	24,34	554 721
2003/04	28 294	20,43	578 101
2004/05	27 523	24,00	660 538
2005/06	32 677	28,39	927 815
2006/07 ¹⁾	29 181	21,72	633 917
2007/08 ¹⁾	30 572	25,50	779 586

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ kvalifikovaný odhad MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR a VÚZE se zápočtem domácností

Pro rok 2007/08 se na základě kvalifikovaného odhadu (MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, VÚZE) předpokládají sklizňové plochy brambor konzumních ostatních se zápočtem ploch domácností ve výši 30 572 ha. Hektarový výnos je pro rok 2007 odhadován u této kategorie brambor na 25,5 t a celková produkce se předpokládá ve výši 779 586 t.

Zahraniční obchod brambor konzumních ostatních

V marketingovém roce 2006/07 bylo do ČR dovezeno celkem 88 479 t brambor konzumních ostatních v celkové deklarované dovozní hodnotě 628,5 mil. Kč. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota dovezených brambor dosáhla 7,10 Kč/kg, což je výrazný nárůst v porovnání s předchozími dvěma marketingovými roky.

Dovoz brambor konzumních ostatních do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Marketingový rok	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Brambory konzumní ostatní v t	5 089	28 147	23 524	80 049	64 238	45 369	88 479
Dovozní hodnota v tis. Kč	10 716	123 820	59 833	265 570	111 453	172 657	628 582
Dovozní hodnota v Kč/kg	2,11	4,40	2,54	3,32	1,74	3,81	7,10

Pramen: ČSÚ

Dovoz brambor konzumních ostatních v t po měsících a deklarovaná hodnota v Kč/kg

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
2000/01 Kč/kg	420,9	72,4	41,1	1,0	121,2	0,0	19	96,4	744	504	736	2 333
	1,40	1,33	4,70	8,00	1,53	0,0	2,16	1,61	1,50	1,73	1,71	2,66
2001/02 Kč/kg	53,9	0,475	0,060	24,1	60,0	1 045,2	9 869,9	9 446,1	714,4	3 645	3 167	120
	2,20	21,0	33,33	4,67	3,90	3,88	4,82	4,69	3,83	3,72	3,39	3,30
2002/03 Kč/kg	53,0	0,0	24,0	0,0	170,7	0,0	5 468,4	5 460,4	5 191,1	2 181	3 051	1 924,5
	3,61	0,0	0,96	0,0	2,44	0,0	2,67	2,58	2,67	2,45	2,34	2,16
2003/04 Kč/kg	49,4	195	1 765	7 107	2 628	1 374	12 459	5 717	6 510	8 749	30 523	2 972
	3,66	4,05	4,44	5,08	5,70	5,05	4,29	3,11	2,96	2,56	2,25	5,64
2004/05 Kč/kg	575,2	162,2	1 879	3 281	5 463	12071	5 879	9 095	7 899	8 985	5 703	3 247
	6,48	1,71	1,81	1,80	1,68	1,58	1,70	1,40	1,86	1,66	2,08	1,74
2005/06 Kč/kg	809,0	479,4	672,7	596,8	494,7	1 037,4	1 644,1	6 455,9	10 635	10102	8 357	4085,1
	4,25	3,42	1,97	1,82	3,21	1,82	2,40	2,94	3,78	4,35	4,10	4,93
2006/07 Kč/kg	994,9	1 660	3 032	7 927	11 257	7 843	9 612	8 831	11 853	10 663	9 040	4 560
	4,15	5,45	5,41	5,06	6,31	6,80	6,37	7,20	8,05	8,31	8,51	9,27

Pramen: ČSÚ

Podle měsíčního přehledu o dovozech se nejvíce brambor do ČR dováží v jarních měsících z důvodu nedostatečné nabídky kvalitních brambor ze zimních skladů v ČR. V současné době stávající sklady v ČR většinou neodpovídají technologickým požadavkům na uskladnění brambor v požadované kvalitě. Brambory konzumní ostatní jsou dováženy do ČR ze zemí EU.

Vývoz brambor konzumních ostatních dosáhl v marketingovém roce 2006/07 celkem 88 956,8 t. Deklarovaná vývozní hodnota činila 122,2 mil. Kč. Rozhodující vývozní zemí zůstává Slovensko

Vývoz brambor konzumních ostatních z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Marketingový rok	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Brambory konz. ostatní v t	11 429,5	1 917,3	3 106,9	3 706,1	22 987,8	100 134,4	88 956,8
Vývozní hodnota v tis. Kč	29 327	11 208	13 981	18 908	89 882	236 507	122 199
Vývozní hodnota v Kč/kg	2,57	5,85	4,50	5,10	3,91	2,36	1,37

Pramen: ČSÚ

Vývoz brambor konzumních ostatních v t po měsících a deklarovaná hodnota v Kč/kg

Rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
2000/01 Kč/kg	164	0,0	0,0	62	130	304	575	1 552	2 363	3 084	2 940	257
	4,16	0,0	0,0	2,48	1,95	2,43	2,47	2,54	2,24	2,48	2,83	3,43
2001/02 Kč/kg	407	0,0	0,0	35	29	0,0	10	192	165	354	257	469
	5,77	0,0	0,0	3,71	4,10	0,0	32,40	7,09	10,68	4,63	4,50	5,05
2002/03 Kč/kg	533	0,0	0,0	407	179	308	0,0	142	535	425	578	0,0
	4,87	0,0	0,0	3,43	5,65	5,89	0,0	3,50	4,37	4,50	4,18	0,0
2003/04 Kč/kg	164	550	12	748	1 130	471	0,0	23	32	195	0,0	382
	5,87	3,78	4,50	4,05	5,53	6,05	0,0	9,26	7,56	2,97	0,0	6,91
2004/05 Kč/kg	1 402	395	1 564	3 523	3 062	2 714	2 364	2 015	1 848	1 851	1 941	309
	5,09	4,06	3,11	2,54	5,01	4,67	4,43	4,12	3,67	3,23	3,48	3,33
2005/06 Kč/kg	1 934	2 477	9 377	12 038	20 754	17 150	4 672	5 161	6 419	6 681	10 226	3 345
	3,06	2,12	1,44	2,70	2,16	1,32	3,36	3,99	3,72	3,43	2,20	1,91
2006/07 Kč/kg	1 782	870	2 340	11 612	5 671	4 833	5 845	10 354	11 804	22 715	9 422	524
	3,85	2,78	1,83	0,90	2,19	1,94	1,51	1,51	0,94	0,69	1,28	8,97

Pramen: ČSÚ

Bilance vývozu a dovozu brambor konzumních ostatních byla v roce 2006/07 prakticky vyrovnaná.

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami konzumními ostatními

Marketingový rok	DOVOZ			VÝVOZ		
	Země	Množství v t	Dovozní hodnota Kč/kg	Země	Množství v t	Vývozní hodnota Kč/kg
2003/04	Nizozemsko	37 434	1,91	Slovensko	1 404	5,24
	Německo	33 649	4,45	Nizozemsko	1 146	5,25
	Belgie	4 077	3,88	Chorvatsko	550	3,78
	Slovensko	2 414	6,30	Německo	270	6,26
2004/05	Německo	46 811	1,62	Slovensko	18 058	3,83
	Nizozemsko	9 300	0,95	Německo	3 375	4,19
	Slovensko	3 338	4,33	Rakousko	694	4,83
	Rakousko	2 608	2,25	Maďarsko	345	2,65
2005/06	Německo	34 216	3,61	Slovensko	34 795	3,66
	Švédsko	2 689	5,17	Maďarsko	24 198	0,78
	Slovensko	1 982	3,82	Polsko	23 889	1,82
	Nizozemsko	1 798	4,51	Rumunsko	7 063	2,16
2006/07	Německo	60 400	6,50	Slovensko	74 505	1,11
	Francie	7 629	10,83	Maďarsko	8 269	1,16
	Rakousko	7 255	7,59	Polsko	2 810	4,30
	Slovensko	3 095	5,77	Německo	2 156	4,76

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce brambor konzumních ostatních

Průměrná roční CZV brambor konzumních ostatních za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou většinou velmi rozdílných sklizní. Např. v roce 2004 dosáhla podle údajů ČSÚ celkem 6 746 Kč/t, v roce 2005 jen 2 460 Kč/t a v roce 2006 v průměru 4 059 Kč/t.

Průměrné roční CZV brambor konzumních ostatních v Kč/t

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kč/t	3 972	2 838	5 937	4 129	6 746	2 460	4 059

Pramen: ČSÚ

Pro hodnocení sklizně je třeba používat průměrnou cenu za marketingový rok, kterou však ČSÚ neuvádí. Proto jsou údaje o ročních průměrných cenách za marketingový rok vypočteny pouze aritmetickým průměrem. Průměrná CZV v marketingovém roce 2004/05 dosáhla 2 697,10 Kč/t, v marketingovém roce 2005/06 průměrných 3 050,50 Kč/t a v marketingovém roce 2006/07 vzrostla na 6 529,90 Kč/t. Údaje za marketingový rok jsou kompatibilní s údaji EU a obdobné cenové výkyvy jsou běžné i ve špičkových pěstitelských zemích EU 15.

Průměrné měsíční CZV brambor konzumních ostatních v Kč/t (bez DPH)

Ukazatel	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Červenec	0	2 433	3 833	0	0	0	4 489
Srpen	0	3 300	3 625	0	0	0	4 767
Září	4 006	3 379	3 292	4 635	3 240	2 624	5 594
Říjen	3 207	3 783	3 156	5 387	3 096	2 586	6 013
Listopad	2 943	3 789	3 075	6 200	2 785	2 288	6 202
Prosinec	2 749	4 051	3 090	6 948	2 796	2 263	7 108
Leden	2 677	4 937	3 375	7 483	2 584	2 409	7 401
Únor	2 702	6 686	3 559	7 697	2 597	2 785	7 411
Březen	2 550	7 186	3 705	8 017	2 425	3 404	7 657
Duben	2 496	7 057	3 671	7 972	2 371	3 991	7 642
Květen	2 404	7 088	3 729	7 965	2 374	4 169	7 438
Červen	3 300	6 745	3 711	8 167	2 703	3 986	6 637
Aritmetický průměr¹⁾	2 903,40	5 036,20	3 485,10	7 047,10	2 697,10	3 050,50	6 529,90

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ výpočet VÚZE – roční průměr za marketingový rok

Produkce brambor konzumních ostatních dosáhla v roce 2006/07 celkem 633,9 tis. t, tj. pokles proti roku 2005/06 o 293,9 tis. t u SC v první polovině marketingového roku nedošlo k výrazným cenovým změnám. Cenový nárůst nastal až v zimních měsících. Další cenový růst brambor konzumních ostatních byl ovlivněn sníženou nabídkou z domácích zimních skladů i nízkým dovozem, který navíc směřoval převážně do výroben polotovarů a výrobků z brambor.

Průměrné měsíční SC brambor konzumních ostatních v Kč/t

Ukazatel	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Červenec	-	-	-	-	9,66	6,40	12,75
Srpen	-	-	-	-	7,10	6,38	11,36
Září	9,21	7,84	7,35	10,21	6,85	6,33	12,50
Říjen	7,82	8,10	7,25	11,14	6,47	6,46	12,89
Listopad	7,40	8,26	7,45	13,39	6,42	6,43	13,92
Prosinec	7,02	9,12	8,01	14,19	6,61	6,80	15,60
Leden	7,09	11,01	8,74	14,53	6,64	7,21	16,08
Únor	7,19	14,25	9,17	14,95	6,73	8,28	16,81
Březen	7,14	14,87	9,46	15,46	6,79	9,95	17,19
Duben	7,16	14,97	9,66	15,86	6,96	11,67	17,31
Květen	7,29	15,54	10,44	15,63	7,04	12,37	17,68
Aritmetický průměr¹⁾	7,48	11,55	8,61	13,93	7,02	8,03	14,92

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) výpočet VÚZE – roční průměr za marketingový rok

Kvalita prodeje brambor se v maloobchodní síti ČR postupně zlepšuje a velká část brambor je upravena pro kuchyňské zpracování praním, kartáčováním a balením. Stále více brambor je zpracováváno na výrobky a polotovary, jejichž spotřeba roste.

BRAMBORY SADBOVÉ**Porosty sadby brambor v roce 2007**

V roce 2007 došlo k mírnému zvýšení množitelských ploch brambor. Výsadba byla prováděna oproti loňskému roku o týden až 14 dní dříve. Porosty sazené v květnových termínech mají vyšší nasazení hlíz.

Zdravotní stav porostů je dobrý, v některých lokalitách je problém se strupovitostí. V letošním roce se opět vyskytly ve větší míře plevelné brambory a to i v porostech sazených po pěti letech. Vzhledem k vyššímu náletu mšic během vegetace je očekáván i větší výskyt virových chorob. První výsledky z ELISA testu budou známy v průběhu měsíce září.

Pěstitelé sadbových brambor začali s desikacemi již počátkem července. Nasazení hlíz je nižší a jsou nevyrovnané. Do konce srpna již byla na příjmovém místě ÚKZÚZ přijata polovina vzorků na testování zdravotního stavu z očekávané sklizně sadbových porostů.

Během vegetace bylo neuznáno 41,25 ha porostů, většinou z důvodu nevyhovující čistoty odrůd a výskytu virových chorob. Celkově se očekává průměrná sklizeň sadbových brambor, v některých lokalitách postižených suchem bude sklizeň nižší.

Průběh uznávacího řízení v letech 2000 až 2007 v ha

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Přihlášená plocha	5 707	5 313	5 261	4 754	5 024	4 504	3 744	3 909
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	5 700	5 279	5 162	4 694	4 946	4 429	3 613	-
Uznaná plocha	5 313	4 983	5 157	4 207	4 522	4 043	2 777	-

Pramen: ÚKZÚZ

Přihlášené množiteléské plochy brambor v ČR v roce 2007 v ha

Kategorie				Celkem
SE	E	C1	C2	
84,9	259,28	1 502,61	2 062,70	3 909,49

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množiteléských plochách v letech 2004 až 2007

Rok	Množiteléská plocha			
	nad 100 ha	50 - 100 ha	10 - 50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2004	13	16	41	75
2005	10	6	44	118
2006	9	8	43	119
2007	10	10	49	130

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s většíc množiteléskou plochou než 100 ha v roce 2005: Adéla, Agria, Dali, Ditta, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Rosara, Saturna.

Odrůdy s většíc množiteléskou plochou než 100 ha v roce 2006: Adéla, Dali, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Rosara, Saturna, Westamyl.

Odrůdy s většíc množiteléskou plochou než 100 ha v roce 2007: Adéla, Dali, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Princess, Rosara, Saturna, Westamyl.

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace						Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem	
2004	57,50	147,00	2 778,28	919,66	5 269,78	9 172,22	109
2005	38,50	155,75	2 126,57	562,90	667,50	3 551,22	123
2006	39,00	134,13	1 855,25	1 121,20	471,88	3 621,46	137
2007	1,1	288,86	2681,38	2788,75	1635,63	7395,72	152

Pramen: ÚKZÚZ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Velmi nízká sklizeň brambor se v marketingovém roce 2006/07 promítla i do nákupu brambor k výrobě bramborového škrobu. Pěstitelé dodali ke zpracování přibližně 75 % kontraktovaného množství (146 670 t) brambor pro výrobu škrobu. Celkem bylo zpracováno 110 576 t brambor vypěstovaných na 4 857 ha s průměrným hektarovým výnosem 23,00 t. Průměrná škrobnatost dosáhla 19,81 % a výnos škrobu činil jen 5,15 /ha. Výroba bramborového škrobu dosáhla podle údajů ČŠS 25 016 t. Nízká produkce brambor pro výrobu škrobu přinesla pěstitelům propad tržeb a velké potíže výrobci škrobu, kteří měli nedostatek nativního škrobu na prodej i další zpracování.

Pro marketingový rok 2007/08 bylo v České republice osázeno přibližně 5 400 ha brambor pro výrobu škrobu a zajištění reprodukce sadby. Při předpokládaném průměrném hektarovém výnosu 30 t se celková produkce odhaduje na 162 tis. t.

Vývoj produkčních ploch a produkce brambor na výrobu škrobu

Ukazatel	Produkční plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Zpracováno brambor (t)
2002/03	5 007	35,00	175 240
2003/04	4 500	22,30	99 189
2004/05	5 173	28,65	147 898
2005/06	5 257	31,70	166 353
2006/07	4 857	23,00	110 576

Pramen: ČŠS

Národní doplňková platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu

Na základě Přístupové smlouvy mezi ČR a EU mohla ČR z národních zdrojů poskytovat pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu národní doplňkovou platbu až do výše 100 % úrovně přímých plateb poskytovaných ve starých členských zemích EU. SZIF vyplatil v marketingovém roce 2006/07 podle Nařízení vlády č. 115/2004 Sb. v platném znění celkem 69 179 tis. Kč na množství 110,6 t brambor.

Národní doplňková platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu v marketingovém roce 2006/07

Výrobce škrobu	Celkem dodavatelů	Vyplaceno celkem v Kč	Brambory v t	Škrob na který byla vyplacena národní doplňková platba	Přidělená kvóta v t
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	145	26 738 078,89	42 678,445	9 668,56	11 564,35
Naturamyl, a.s. Hamry	45	4 792 574,86	7 618,935	1 733,01	2 213,00
Amylex Radešínská Svratka s.r.o.	12	2 729 619,31	4 605,331	987,04	1 387,00
Lyceby Amylex, a.s.	96	34 918 759,90	55 675,127	12 626,71	17 887,00
Celkem	295 ¹⁾	69 179 032,96	110 577,838	25 015,31	33 051,35 ²⁾

Pramen: SZIF

Poznámka: ¹⁾ tři společní smluvní pěstitelé brambor pro dva výrobce škrobu

²⁾ Přidělená kvóta byla zkrácena z důvodu povoleného překročení přidělené kvóty o 5% v marketingovém roce 2005/06 v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1868/94, kterým se stanoví režim kvót pro výrobu bramborového škrobu v platném znění

Průměrná cena brambor byla v tomto roce 1 809 Kč/t, tedy zhruba na stejné úrovni jako v roce 2005. V této ceně není kalkulovaná doprava brambor do škrobárny, která byla většinou částečně hrazena výrobcí škrobu a dále různé tradiční příplatky zpracovatelů. Produkce škrobu se meziročně snížila o 11 265 t, tedy o 31 %.

Pro marketingový rok 2007/08 výrobci škrobu a pěstitelé brambor uzavřeli pěstitelské smlouvy o pěstování brambor určených k výrobě bramborového škrobu na celou přidělenou národní výrobní kvótu na bramborový škrob. Vývoj počasí dává zatím naději na normální sklizeň brambor a tím i naplnění přidělené národní výrobní kvóty.

Vývoj v pěstování a nákupu surovin pro výrobu bramborového škrobu v ČR

Rok sklizně	Plocha brambor ha	Průměrný výnos * t/ha	Průměrná škrobnatost v %	Průměrný výnos škrobu v t/ha	Průměr. cena brambor v Kč /t
2000	4 041	34,09	18,2	7,3	2 020
2001	5 232	30,08	17,6	6,2	2 030
2002	5 007	35,00	17,6	7,2	1 970
2003	4 500	22,30	19,4	5,1	2 184
2004	5 173	28,65	20,1	6,6	2 040
2005	5 257	31,70	18,8	7,0	1 815
2006	4 857	23,00	19,81	5,3	1 809
2007	4 501	32,8	19,3	7,5	1 556**

Pramen: ČŠS

Poznámka: * Průměrný výnos brambor (bez sadby)

** Odhad platby vázané na produkci, tzv. couplovaná část národní doplňkové platby pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu. Bude vyplácena na základě žádosti, kterou podá za pěstitele brambor výrobce škrobu v souvislosti s NV č. 115/2004 Sb. Druhá část národní doplňkové platby – platba oddělená od produkce, tzv. decouplovaná část, zde není uvedena a bude vyplácena na základě NV č. 155/2007 Sb. podle uzavřené pěstitelské smlouvy přímo pěstiteli brambor na základě jeho žádosti.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2002	175 240	35 970	17,62
2003	99 189	22 899	19,44
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007*	147 968	33 653	19,30

Pramen: ČŠS

Poznámka: * odhad ČŠS

Bilance zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem (11 08 13 00) v tunách

Kalendářní rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Dovoz	803,3	5,3	2048	79	2 894	5 222	5 563	3 656
Vývoz	7 365,7	6 798,3	4 441,4	3 599,4	4 929	5 937	8 084	2 854
Saldo	6562,4	6793,0	2 393,4	3 520,4	2 035	715	2 521	- 802

Pramen: ČSU

Poznámka: * do 30. 6. 2007

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz glukózových sirupů (1702 30) v tunách

Kalendářní rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Dovoz	40 058	36 564	42 374	24 828	37 162	36 232	43 997	20 620
Vývoz	-	-	-	-	-	3 947	4 683	2 358

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 30. 6. 2007

Dovoz a vývoz dextransů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Dovoz	9 953	12 355	13 106	14 564	23 535	17 090	16 006	9 218
Vývoz	2 541	4 985	8 663	12 154	15 937	15 945	15 933	7 041
Saldo	- 7 412	- 7 370	- 4 443	- 2 410	- 7 598	- 1 145	- 73	- 2 177

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 30. 6. 2007

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90) v tunách

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Dovoz	4 527	2 650	3 808	2 815	3 780	1 664	420	263
Vývoz	303	325	261	92	101	84	64	38
Saldo	- 4 224	- 2 325	- 3 547	- 2 723	- 3 679	- 1 580	- 356	- 225

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 30. 6. 2007

Nejvýznamnější dovozní položkou výrobků ze škrobu jsou v ČR jednoznačně glukózosí sirupy. V roce 2006 se jich dovezlo přes 40 tis. t. Vývoz sirupů tvoří zhruba desetinu dovozního množství.

Další významnou položkou jak dovozu tak i vývozu jsou dextransy a modifikované škroby. Objem dovozu a vývozu je zvláště v posledních letech dosti vyrovnaný a pohybuje se v rozmezí 10 tis. až 20 tis. t.

Dovoz přípravků na bázi škrobu určených k úpravě povrchu tkanin do ČR je poměrně významný, vývoz je spíše marginálního charakteru.

Zpracovatelský průmysl na výrobu bramborového škrobu

ČR obdržela v rámci SOT se škrobem národní výrobní kvótu v celkové výši 33 660 t bramborového škrobu, která byla rozdělena mezi 4 společnosti (celkem 5 závodů) následujícím způsobem:

Zpracovatelské závody na výrobu bramborového škrobu v ČR

Název a sídlo firmy	Výrobní závody	Kapacita zpracování brambor v t	Kapacita výroby škrobu v t	Přidělená kvóta v t
Amylex Radešinská Svratka s.r.o.	Hodíškov	10 000	2 000	1 387
LYCKEBY AMYLEX, a.s. Horažďovice	Horažďovice	150 000	30 000	17 887
NATURAMYL, a.s. Hamry	Hamry	20 000	4 000	2 213
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	Pelhřimov, Chýnov	75 000	15 000	12 173
Celkem		255 000	51 000	33 660

Pramen: SZIF, Český škrobářenský svaz

Celková zpracovatelská kapacita škrobářenských závodů ČR je přibližně o 52 % vyšší než je stanovená národní kvóta ČR.

Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu* v tis. t

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Počáteční zásoba	3,9	4,2	4,2	3,0	0,3	0,2	2,0
Výroba	30,1	29,6	36,0	22,9	33,6	36,3	25,0
Dovoz	0,8	2,0	2,0	0,3	2,9	4,5	6,6
Celková nabídka	34,8	35,8	42,2	26,2	36,8	41,0	33,6
Tuzemská spotřeba	24,0	27,3	34,8	21,8	31,7	32,7	25,7
Vývoz	6,6	4,3	4,4	4,1	4,9	6,3	7,9
Celková poptávka	30,6	31,6	39,2	25,9	36,6	39,0	33,6
Konečná zásoba	4,2	4,2	3,0	0,3	0,2	2,0	0,0

Pramen: ČSÚ, MZe a VÚZE

Poznámka: * Marketingový rok začíná 1. 7. a končí 30. 6. příštího kalendářního roku.

Statistika výroby bramborového škrobu v ČR v roce 2006

Výrobce škrobu	Osázené plochy	Kontrahováno brambor	Prům. výnos brambor	Zpracováno brambor	Nakoupený škrob v bramborách	Průměrná škrobnatost
	ha	t	t/ha	t	t	%
Škrobárny Pelhřimov a.s.	1 729	50 681	25,00	42 678	9 669	19,80
LYCKEBY AMYLEX, a.s.	2 634	80 138	21,00	55 675	12 627	19,90
NATURAMYL, a.s. Hamry	333	9 693	23,00	7 618	1 733	20,00
Amylex Radešinská Svratka s.r.o.	161	6 158	29,00	4 605	987	18,48
Celkem	4 857	146 670	23,00	110 576	25 016	19,81

Pramen: ČŠS, vypracováno na základě údajů jednotlivých výrobců.

Společná organizace trhu se škrobem v rámci EU

Společná organizace trhu se škrobem v rámci EU je shrnuta ve třech následujících oddílech:

I. Legislativa

- **Nařízení vlády č. 115/2004 Sb.**, kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění (poslední novela nařízení vlády č. 157/2007).
- **Nařízení vlády č. 155/2007 Sb.**, o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2007
- **Nařízení Komise ES č. 2236/2003**, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1868/1994, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu.
- **Nařízení Komise ES č. 2235/2003**, kterým se stanoví obecná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1782/2003 a č. 1868/1994, pokud se jedná o bramborový škrob.
- **Nařízení Rady ES č. 1868/1994**, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu (poslední novela NR(ES) č. 671/2007).

- **Nařízení Komise EHS č. 1722/93**, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Nařízení Rady č. 1766/92 a č. 1418/76, týkající se výrobních náhrad v odvětví obilovin a rýže.
- Rozhodnutí Komise ze dne 1.července 2007, kterým se schvalují doplňkové vnitrostátní přímé platby v České republice v roce 2007

2. Stanovení a správa produkčních kvót bramborového škrobu

Správou produkčních kvót bramborového škrobu je v ČR pověřen SZIF. Národní výrobní kvóta k výrobě bramborového škrobu je stanovena Nařízením Rady ES č. 1868/1994, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu. Toto NR je novelizováno Nařízením Rady č. 671/2007, které stanoví režim kvót pro výrobu bramborového škrobu na marketingové roky 2007/08 a 2008/09 pro členské země vyrábějící bramborový škrob ve stejném množství jako dosud.

V rámci EU 25 byly největší kvóty výroby bramborového škrobu přiděleny Německu a Nizozemsku. Tyto dvě země mají téměř 60% podíl na celkové kvótě bramborového škrobu EU.

Kvóty producentům v EU pro výrobu bramborového škrobu na roky 2007/08 a 2008/09 v t

Členská země	Kvóta	Členská země	Kvóta
Německo	656 298	Švédsko	62 066
Nizozemsko	507 403	Finsko	53 178
Francie	265 354	Rakousko	47 691
Dánsko	168 215	Španělsko	1 943
Celkem			1 762 148
Polsko	144 985	Lotyšsko	5 778
Česká republika	33 660	Slovensko	729
Litva	1 211	Estonsko	250
Celkem			186 613
Celkem EU 25			1 948 761

Pramen: NR (ES) č. 671/2007

Postup při přidělování individuální produkční kvóty

Na základě žádosti producentů, ve které byla uvedena jejich výroba škrobu za referenční období (roky 1999 až 2001), vypočetl SZIF pomocí koeficientů základní část jejich kvót, která byla celkem 24 213 t. Zbývajících 9 447 t (druhá část kvóty) rozdělil SZIF mezi producenty s přihlédnutím k podílu výše jejich investic do rozšíření vlastní výroby škrobu. Sečteme-li obě kvóty, dostaneme individuální produkční kvótu výrobce.

Překročení přidělené kvóty

Každý výrobce může v daném marketingovém roce využít navíc ke své kvótě maximálně 5 % kvóty stanovené na následující marketingový rok. V takovém případě se kvóta na následující marketingový rok příslušně sníží. Pokud by však překročení kvóty přesáhlo 5 %, je producent povinen vyvézt přebytečné množství mimo EU, a to bez nároku na vývozní subvenci.

Změna kvóty v důsledku změny vlastnických poměrů výrobce škrobu

Jakým způsobem se změní kvóta bude závislé na tom, zda došlo k fúzi, převodu podniku nebo závodu, k pronájmu nebo uzavření podniku. Např. při fúzi se kvóty podniků sčítají, v případě převodu podniku se jeho kvóta přidělí nabyvatelskému podniku atd.

3. Systém finančních podpor pro výrobu bramborového škrobu

SOT se škrobem zahrnuje celkem čtyři druhy finančních podpor. Administraci těchto finančních podpor provádí SZIF.

- **národní doplňková platba pěstiteli brambor**
- **prémie výrobcům bramborového škrobu**
- **výrobní náhrada při výrobě schválených výrobků ze škrobu**
- **vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu**

Minimální cena brambor

Navíc je výrobce škrobu povinen platit pěstiteli brambor minimální cenu za dodané brambory. Minimální cena je závislá na obsahu škrobu v bramborách. Minimální cenu, prémii výrobcům škrobu a národní doplňkovou platbu pěstitelům brambor zveřejňuje SZIF do 30. 9. kalendářního roku na internetové adrese: www.szif.cz.

Národní doplňková platba pěstiteli brambor

Podle pokynů Evropské Komise musela být národní doplňková platba, kterou ČR poskytuje pěstitelům brambor, částečně oddělena od produkce, tzv. decouplována. V současné době je tedy národní doplňková platba pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu rozdělena na dvě samostatné dílčí podpory. Obě dvě platby administruje a vyplácí SZIF.

Platba vázaná na produkci

První je platba dále vázaná na produkci brambor, tzv. couplovaná platba poskytovaná na základě Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kde jsou finanční prostředky poskytovány na brambory dodané do škrobárny. Žádost o národní doplňkovou platbu pro pěstitele brambor (couplovanou platbu) zasílají na základě § 13 b Nařízení vlády č. 115/2004 Sb. na SZIF pěstitelé brambor prostřednictvím výrobců bramborového škrobu.

Platba oddělená od produkce

Druhá platba oddělená od produkce, bez vazby na dodávanou komoditu, v tomto případě brambory, je tzv. decouplovaná platba, poskytovaná na základě Nařízení vlády č. 155/2007 Sb. Finanční prostředky jsou v tomto případě poskytovány na základě smlouvy o pěstování brambor pro výrobu škrobu uzavřené do 31. března 2007. Žádost o platbu na brambory pro výrobu škrobu (decouplovanou platbu) zasílají fyzické nebo právnické osoby na základě § 14 Nařízení vlády č. 155/2007 Sb., které pro marketingový rok 2007/2008 uzavřely do 31. března 2007 se zpracovatelem brambor pro výrobu škrobu smlouvu o pěstování brambor pro výrobu škrobu podle NV č. 115/2004 Sb.

Konkrétní výše národní doplňkové platby pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu

Obě části plateb vychází z přímé platby 110,54 EUR/ t škrobu, podle obsahu škrobu v bramborách je přepočítána na 1 t brambor.

Platba vázaná na produkci (couplovaná) = 66,324 EUR/t – bude vyplácena v přímé vazbě na produkci, tzn. na brambory dodané do škrobárny.

Platba oddělená od produkce (decouplovaná) = 44,216 EUR/t – bude vyplácena jako platba na brambory pro výrobu škrobu na základě smlouvy o pěstování brambor pro výrobu škrobu uzavřené do 31. 3. 2007 mezi žadatelem o platbu na brambory pro výrobu škrobu a zpracovatelem brambor. Od této platby bude odečtena platba SAPS.

$$D = \frac{V \times PP - SAPS}{V}$$

Legenda ke vzorci:

- D – Platba oddělená od produkce (decouplovaná)
- V – průměrná výtěžnost škrobu v tunách z 1 ha = 6,93 t/ha
- PP – Část přímé platby určená pro platbu oddělenou od produkce na 1 tunu škrobu = 44,216 EUR/t škrobu
- SAPS – přímá platba na 1 ha zemědělské půdy = 102,45 EUR/ha

Je uváděna maximální možná výše plateb a pravděpodobná výše platby SAPS. Podle skutečné celkové plochy oprávněné zemědělské půdy (bude známa v listopadu 2007) může ještě dojít k úpravě platby SAPS. A z toho vyplývající výše platby oddělené od produkce.

Obě platby budou vypláceny v Kč, ve směnném kurzu, který bude stanoven podle předpisu EU.

Prémie výrobcům bramborového škrobu

Výše této prémie pro výrobce škrobu je stanovena v Nařízení Rady (ES) č. 1868/1994. Tato prémie je vyplácena ve výši 22,25 EUR/t bramborového škrobu. Pro výpočet skutečné výše prémie na 1 tunu brambor se použije obdobný způsob jako při výpočtu minimální ceny brambor (22,25 EUR děleno množstvím brambor potřebných na výrobu 1 tuny škrobu při dané škrobnatosti). Vyplacení této prémie výrobcům škrobu je vázáno dodržením stanovených podmínek vůči producentům brambor. Jedná se především o převzetí smluvního množství brambor a zaplacení stanovené minimální ceny.

Výrobní náhrada při výrobě schválených výrobků ze škrobu

Výrobní náhrada se poskytuje při použití základního výrobku (základní škroby a škrobové deriváty uvedené v příloze č. II nařízení Komise (EHS) č. 1722/93) na výrobu schválených výrobků (příloha č. I. NK (EHS) č. 1722/93). Tato náhrada se vyplácí zpracovatelům škrobu, což nemusí být zároveň producenti škrobu. Aktuální výše náhrady je stanovována periodicky EK na 1 tunu základního škrobu. Výše je závislá na světové ceně kukuřice.

Výrobní náhrada se vyplácí na jednu tunu skutečně zpracovaných škrobů, tedy ne na jednu tunu finálního výrobku. Za tímto účelem jsou stanoveny normované spotřeby škrobů na jednotlivé výrobky.

Základním předpokladem pro to, aby výrobce mohl požádat SZIF o poskytnutí výrobní náhrady je jeho registrace u SZIF. Výrobce musí podat Žádost o registraci v seznamu schválených výrobců. Tato žádost pak podléhá následnému schvalovacímu procesu u SZIF. Podrobnější specifikace o výrobních náhradách včetně seznamu výrobků na něž se vztahují náhrady je zveřejněna na internetové adrese SZIF.

Vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu

Vývozní náhrady jsou vypláceny vývozcům škrobu a výrobků z něj, kteří tyto výrobky vyvážejí do třetích zemí (mimo EU) a jsou uplatňovány i na obilné škroby. Subvence na vývoz byla zavedena z důvodu značně rozdílných materiálových nákladů na výrobu škrobu v EU a ve světě. Výše vývozní náhrady je pohyblivá a je závislá na aktuální světové ceně kukuřice. Vývozní náhrada se vyplácí na jednu tunu skutečně exportovaného škrobu v nativní nebo zpracované formě. Za tímto účelem jsou stanoveny normované spotřeby škrobu, které jsou identické jako u výrobních náhrad.

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

Časově poměrně náročná příprava brambor ke stolní úpravě podpořená nízkou spotřebitelskou cenou bramborových výrobků a polotovarů má vliv na pokles spotřeby brambor při kuchyňské úpravě ze syrových brambor. Českému bramborářství neprospívá ani zvyšující se dovoz různých bramborových výrobků a polotovarů. V roce 2004/05 bylo ve výrobcích dovezeno po přepočtu 129,2 tis. t, v roce 2005/06 již 142,0 tis. t a v roce 2006/07 celkem 157,3 tis. t syrových brambor. Vývoz českých výrobků přepočtených na syrové brambory se začal zvyšovat až po vstupu ČR do EU. Do roku 2003/04 se pohyboval v rozmezí od 16,6 tis. t v roce 2000/01 do 25,1 tis. t v roce 2003/04. V roce 2005/06 dosáhl 47,54 tis. t a v roce 2006/07 již 66,7 tis. t. Jak je zřejmé z přehledové tabulky, významný nárůst vývozu je patrný u položky 11052000 (mouka, granule a pelety z brambor) a položky 20052020 (brambory tence krájené, pečené, smažené...). Důvodem dovozu a vývozu výrobků a polotovarů z brambor tvoří významnou část zahraničního obchodu. V roce 2005/06 zatížil zahraniční obchod s bramborovými výrobky a polotovary bilanci záporným saldem ve výši 459,1 mil. Kč a v roce 2006/07 již 694,4 mil. Kč.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Marketingový rok			2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Položka	Název výrobku ¹⁾	Koef.	Dovoz brambor v t po konverzním přepočtu					
CN		přep.	výrobků a polotovarů					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	168,9	47,0	219,9	573,4	67,9	215,0
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	1 108,4	1 108,4	730,5	1 735,9	1 002,6	403,0
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	14 511,8	13 814,8	15 812,5	13 166,7	9 862,0	1 942,0
20041010	Brambory vařené jinak neupravené zmrazené	1,9	8 809,0	7 463,7	7 297,8	19 724,4	22 210,7	17 190,0
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice, ...	6,5	5,5	1,6	0,0	6,8	27,0	58,0
20041099	Brambory konzervované ne v octě zmrazené	3,3	75 297,9	87 302,9	94 592,3	77 991,2	80 643,3	94 687,0
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	3 458,4	7 095,3	7 928,0	5 192,0	5 499,6	9 893,0
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené, ...	4,2	872,8	293,1	2 151,9	5 594,0	8 477,2	9 195,0
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	2 957,0	2 493,8	1 946,4	5 192,1	6 070,4	6 249,0
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu v t			107 189,7	119 620,7	130 679,3	129 176,4	142 054,8	157 316,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci VÚZE, VÚB, ČŠS, ASA Bonn – Německo

¹⁾ Zkrácený název výrobku

Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Marketingový rok			2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Položka	Název výrobku ¹⁾	Koef.	Vývoz brambor v t po konverzním přepočtu					
CN		přep.	výrobků a polotovarů					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	0,0	16,2	0,0	61,9	69,5	44,0
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	3 950,7	1 447,3	3 687,9	2 527,2	1 948,1	3 043,0
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	1 102,8	740,6	764,3	985,3	1 308,3	13 173,0
20041010	Brambory vařené jinak neupravené zmrazené	1,9	1,1	0,0	2,9	95,3	1 241,6	654,0
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice, ...	6,5	0,9	8,9	8,3	171,3	93,5	56,0
20041099	Brambory konzervované ne v octě zmrazené	3,3	10 481,6	12 811,4	15 040,7	18 613,5	27 088,6	27 918,0
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	1 706,5	1 358,9	1 666,6	1 961,2	2 144,9	2 104,0
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené, ...,	4,2	2 215,3	2 064,1	2 590,6	6 463,0	11 503,8	13 419,0
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	408,6	586,7	1 268,0	1 384,0	2 068,6	2 284,0
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu v t			19 867,4	19 034,1	25 029,3	32 262,6	47 466,7	62 694,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu

NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci VÚZE, VÚB, ČSŠ, ASA Bonn – Německo

¹⁾ Zkrácený název výrobku**Země největšího objemu zahraničního obchodu s Českou republikou v roce 2005/06**

Dovoz			Vývoz		
20041099 Brambory konzervované ne v octě zmrazené, ...,					
Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč	Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč
Polsko	10 862,2	181 022	Maďarsko	3 432,0	44 696
Belgie	6 868,3	86 035	Slovensko	2 996,4	52 861
Nizozemsko	3 332,8	48 217	Bulharsko	1 332,6	8 535
Francie	2 640,2	28 047	Polsko	646,2	9 156

Pramen: ČSÚ

Země největšího objemu zahraničního obchodu s Českou republikou v roce 2006/07

Dovoz			Vývoz		
20041099 Brambory konzervované ne v octě zmrazené					
Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč	Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč
Polsko	10 751,0	215 359	Maďarsko	3 538,9	60 919
Belgie	10 629,4	168 373	Slovensko	2 938,5	56 900
Nizozemsko	4 926,2	116 138	Polsko	1 377,6	23 710
Německo	2 540,1	49 395	Bulharsko	1 109,2	11 076

Pramen: ČSÚ

Vývoj spotřebitelských cen bramborových výrobků a polotovarů

Spotřebitelská cena hranolků bramborových mražených se pohybuje v rozpětí od 24,39 Kč/kg v roce 2005 do 32,75 Kč/kg v roce 2007 a cena bramborových knedlíků v prášku za posledních osm roků s mírnými výkyvy klesá z 53,84 Kč/kg v roce 2000 na 45,87 Kč/kg v roce 2007.

Průměrné roční spotřebitelské ceny bramborových výrobků a polotovarů v Kč/kg

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾
Hranolky bramborové mražené	29,96	29,86	29,66	28,47	27,44	24,39	30,82	32,75
Bramborové kvedlíky v prášku	53,84	52,24	51,14	48,81	44,74	45,58	45,44	45,87

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ průměrná spotřebitelská cena za leden až červen 2007

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled celní ochrany EU vůči třetím zemím

V EU existují v rámci řady položek celního sazebníku i preferenční kvóty se sníženou celní sazbou. V tomto přehledu uvádíme pouze preferenční bezcelní kvóty EU na rané brambory původem z Egypta a Maroka.

Brambory:

Brambory sadbové – 0701 10 00	celní sazba 4,5 %
Brambory k výrobě škrobu – 0701 90 10	celní sazba 5,8 %
Brambory rané – 0701 90 50 10 (od 1. 1. do 15. 5.)	celní sazba 9,6 %

Preferenční bezcelní kvóty:

- a) **Egypt** – 250 tis. t (platnost 1. 1. – 31.3.2006)
- b) **Maroko** – 127,2 tis. t (platnost 1. 12. 2005 – 30. 4. 2006)

Brambory rané – 0701 90 50 20 (od 16. 5. do 30. 6.)	celní sazba 13,4 %
Brambory ostatní – 0701 90 90 :	celní sazba 11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob:

Brambory vařené, mražené bez příměsí – 0710 10 00	celní sazba 14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor – 1105 10 00	celní sazba 12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor – 1105 20 00	celní sazba 12,2 %
Bramborový škrob – 1108 13 00	celní sazba 166 EUR/ t
Brambory vařené, jinak neupravené – 2004 10 10	celní sazba 14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2004 10 91	celní sazba 7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní – mražené, včetně přísad – 2004 10 99	celní sazba 17,6 %
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2005 20 10	celní sazba 8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu – 2005 20 20	celní sazba 14,1 %
Ostatní konzervované brambory, nemražené – 2005 20 80	celní sazba 14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravky na bázi škrobu:

Dextriny – 3505 10 10 celní sazba ... 9 % + 17,7 EUR/ 100 kg

Esterifikované a etherifikované škroby – 3505 10 50 celní sazba 7,7 %

Ostatní modifikované škroby – 3505 5010 a 5020 celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek – 3809 10 10 celní sazba 8,3 % + 8,9 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek – 3809 10 30
celní sazba 8,3 % + 12,4 EUR /100 kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek – 3809 10 50
celní sazba 8,3 % + 15,1 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek – 3809 10 90 celní sazba 8,3 % + 17,7 EURO/ 100kg